

Ankestyrelsens brev til Helsingør Kommune

Tilsynsudtalelse om Helsingør Kommune

Ankestyrelsen vender hermed tilbage i sagen om Helsingør Kommunes praksis for beregning af kommunalt tilskud til tandbehandling for børn og unge, der har benyttet sig af retten til frit valg af børne- og ungdomstandpleje.

Sagen har givet Ankestyrelsen anledning til at vurdere, om kommunens praksis er i overensstemmelse med lovgivningen.

Resumé

Vi gør opmærksom på, at der med virkning fra 1. juli 2022 med en ændring af sundhedsloven, er indført mulighed for, at kommunerne kan indføre kommunal visitation for tandregulering og særligt kostbare ydelser. Lovændringen betyder, at kommunalbestyrelsen fra 1. juli 2022 kan beslutte, at visse behandlinger ikke kan iværksættes med mindre barnet eller den unge er visiteret hertil af kommunen. Dermed er det kommunen, der har kompetencen til at foretage den faglige vurdering af, hvorvidt borgeren har behov for behandling eller ej. Dette forudsætter, at kommunalbestyrelsen udnytter muligheden for at indføre kommunal visitation efter sundhedsloven.

Ankestyrelsen vurderer, at Helsingør Kommune forud for lovændringen har handlet i strid med de gældende regler i sundhedsloven og bekendtgørelse om tandpleje ved at have en praksis, hvorefter tilskud til tandregulering til børn og unge, der har benyttet sig af retten til frit valg af tandpleje, beregnes på baggrund af kommunes vurdering af, hvilket behandlingstilbud det pågældende barn eller unge ville modtage i den kommunale tandpleje.

7. juni 2023

J.nr. 20-7048

J.nr. 20-7616

J.nr. 21-35919

J.nr. 21-38470

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Vi beder byrådet i Helsingør Kommune om inden tre måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver kommunen anledning til, herunder om der er anledning til at genvurdere afsluttede sager.

I forhold til genvurderingen skal vi bemærke, at vi er opmærksomme på, at reglerne i mellemtiden er ændret. Når lovgivning ændres efter, at en kommune har truffet afgørelse i en sag, vil det efter Ankestyrelsens vurdering afhænge af ændringens og sagens karakter, om sagen skal vurderes efter de nye eller de hidtil gældende regler, hvis der ikke i forbindelse med reglens vedtagelse er fastsat overgangsregler. Hvis der er tale om, at der med ændringen af lovgivningen er gennemført en stramning af reglerne, vil en eventuel vurdering af sagen efter Ankestyrelsens opfattelse skulle foretages på grundlag af de samme regler, der blev anvendt, da afgørelsen blev truffet. Det skyldes, at lovgivningen ellers kunne få tilbagevirkende kraft. Vi henviser til FOB 2011 14-3.

Vi beklager den meget lange sagsbehandlingstid.

Sagens oplysninger

Ankestyrelsen modtog i 2019 og 2020 flere henvendelser om Helsingør Kommunes praksis for beregning af tilskud til tandregulering for børn og unge, der har gjort brug af retten til frit valg af børne- og ungdomstandpleje.

Af henvendelse af 18. december 2019 fra en borger fremgår bl.a. følgende:

"2. Behandlingen er godkendt af Helsingør Kommune, men kommunen har i genvurderingen fortsat ikke godkendt det fremsatte behandlingstilbud eller meddelt deres samlede tilskud. De ønsker på baggrund af løbende fremsendt fakturering at honorere efter en liste over godkendte "ydelser", som kommunen selv definerer. En sådan praksis er ikke i overensstemmelse med vejledning 9700's afsnit 3.1.1.'s (Tilskud fra bopælskommunen og egenbetaling) formulering: for tandreguleringsydelser og andre særligt kostbare behandlingsydelser, som er iværksat efter godkendelse fra kommunen, og hvor kommunen har godkendt behandlingstilbuddet.

I vejledningen om "omfanget af og kravene til kommunale tandpleje" nr. 9700 af d. 6/8 2018 af Sundhedsministeriet er i afsnit 3.1.1 anført følgende:
Der er i lovgivningen ikke taget konkret stilling til beregningsgrundlag eller dokumentationskrav i forbindelse med fastlæggelse af, hvilken behandlingspris der kan opnå kommunens godkendelse.
Kommunen er dog forpligtet til at dokumentere, at den pågældende behandling kan foretages til en given pris. I denne sammenhæng må det forventes, at bestemmelserne i kapitel 6 i forvaltningsloven om begrundelse m.v. af afgørelser samt om aktindsigt i kapitel 2 i offentlighedsloven og/eller kapitel 4 i forvaltningsloven tages i agt. Desuden må det påkræves, at almindelige forvaltningsretlige principper om fx sagsoplysning (officialprincippet), lighed og saglighed, finder anvendelse i forbindelse med sagsbehandlingen.

Helsingør kommune skal i henhold til de forvaltningsretlige principper foretage en marginalprisberegning og dokumentere prisen på en behandling svarende til den behandling, der er fremlagt i overslaget.

Kommunen sammenfatter alle deres udgifter til en gennemsnitsberegning af en timepris. Dette kan ikke være i overensstemmelse med forpligtelsen om, at prisberegningen skal være specifik for [...]s behandling.

For det første tager den beregnede timepris udgangspunkt i, at der kun lægges beslag på 1 gennemsnitsmedarbejder per besøg, hvilket på ingen måde kan være tilfældet, da [...] fx. indtil nu altid har været set af mindst en tandlæge/specialist og flere medarbejdere hver gang.

For det andet har Helsingør Kommunale Tandpleje forsømt at tilbyde behandlingen på det optimale tidspunkt. Behandlingen bliver derfor mere omfattende og ressourcekrævende, end den havde behøvet at være, og ikke at beregne for en "gennemsnitsbehandling".

Behandlingen skulle være påbegyndt forår 2018 iflg. journalnotat fra kommunens specialtandlæge. Den af kommunen fremsatte beregningsmodel er derfor ikke retvisende for et faktisk behandlingsforløb på tandreguleringsklinikken i Helsingør Kommunale Tandpleje, hvor der ofte er flere medarbejdere inde over de enkelte kontrolbesøg, og den er ikke retvisende for [...]s behandling, der er mere ressourcekrævende en "gennemsnittet" pga kommunens forsømmelse af rettidigt behandlingstilbud.

Kommunen meddeler, at de ikke har fået opgivet det af specialtandlæge [A] forventede tidsforbrug. På vedlagte kopi af behandlingsoverslaget, bilag 3, fremgår det, at det ikke er korrekt.

Efter første fremsendelse af klagen har Helsingør Kommunale Tandpleje på baggrund af specialtandlæge [A] skøn af ydelser (ikke på baggrund af, hvad behandlingen ville kræve af ydelser i kommunen) opgivet et *forventet* tilskud på 17.480 kr., men anført, at beløbet både kan blive større og mindre.

Kommunen har i modstrid med ovennævnte lovgivning og vejledning altså fortsat ikke godkendt en pris for behandlingen.

[...]

Såfremt Helsingør Kommunale Tandpleje kunne udføre en sådan omfattende behandling for forventet 17.480,-, ville det svare til at de hvert år kunne opstarte 520 store behandlinger (budget fremsendt af overtandlægen er 9094315,26 kr.). Det skønnes usandsynligt, at dette er tilfældet, da der i så fald ikke ville være venteliste. Det viser også, at deres beregningsmetode er fejlbehæftet.

[..]

Sammenfattende gøres det gældende, at den foreliggende afgørelse ikke er retmæssig og derfor skal omgøres.

- Klagevejledningen har været vildledende/ mangelfuld
- Kommunen har fortsat kun meddelt et *forventet* tilskud til behandling og ikke godkendt en endelig behandlingspris for den planlagt behandling.
- Kommunens afregningsmetode medfører, at jeg mindst hver 3. måned skal levere journaludskrifter til den kommunale tandpleje for at få refunderet tilskud, i stedet for at der gives et samlet tilskud til en samlet behandling.
- Kommunens beregningsmodel med brug af gennemsnitstimepriser er ikke retvisende for kommunens egne omkostninger til tandreguleringsbehandlinger og lever ikke op til kravet om en *dokumenteret pris, som den pågældende behandling kan foretages for hos kommunen selv.*"

Af henvendelser af 21. januar og 3. september 2020 fra en anden borger fremgår bl.a. følgende:

"[...]jeg har benyttet Fritvalgsordningen til at flytte min søn [...] til privat tandlæge og privat tandregulering, [...]. I den henseende har vores private specialtandlæge [red: TandreguleringKbh Aps] set på vores søn og udtalt sig til både os og den kommunale tandregulering. Hans vurdering er, at der ER grundlag for behandling - en beslutning, som kommunen ikke vil godkende. Jeg vil hermed gerne klage over hans udmelding - foruden hans forsøg på at få os til at fremstå som værende i accept af denne beslutning, blot fordi vi ikke protesterede på stedet, da de afslog offentlig behandling.

Jeg vedlægger både Overtandlægens svar til os samt udtalelser fra tidligere sager om dette, da jeg mener, at Overtandlægen ikke respekterer lovgivningen i forhold til Fritvalgsordningen. Tidligere sager viser, at kommunen skal acceptere specialtandlægers afgørelse vedrørende behandling/ikke behandling, uanset hvad kommunens specialtandlæger måtte have vurderet

tidligere, og det er ikke sket i dette tilfælde.

[...]

Af kommunens svar af 17. januar 2020 til denne borger, som er vedlagt borgerens henvendelse, fremgår bl.a. følgende om vurderingen af, hvorvidt barnet har ret til tandregulering efter fritvalsreglerne hos en privatpraktiserende specialtandlæge:

”Det fremgår af journalnotat fra vores vurdering af tandstilling d. 11-12-2019 hvor [...]s mor deltog, af [...]s mor var indforstået og accepterede at der ikke er indikation for tandreguleringsbehandling i kommunalt regi.

[...]

Det er på den baggrund at jeg skriver til [B] d. 8-01-2020 at det var I orienteret om og indforstået med forud for Jeres beslutning om frit valg.

Af yderligere en henvendelse af 1. februar 2020 fra en borger fremgår bl.a. følgende:

”, og jeg har valgt at benytte Fritvalsordningen i forhold til min tandpleje. Jeg har fået godkendt tandreguleringsbehandling af Helsingør kommune og har i følge lovgivningen ret til at få 100 % af udgifterne dækket ved udførelse af behandlingen hos en privat tandreguleringsklinik. Jeg har konsulteret en specialtandlæge i tandregulering ved TandreguleringKBH ApS, som har udarbejdet en behandlingsplan, som koster i alt 38.000 kr.

Jeg er bekendt med det forhold, at Helsingør kommune kan vælge at dække udgiften med et beløb, som den samme behandling ville kunne udføres for i deres klinik. Helsingør kommune vurderer, at de kan udføre den samme behandling for i alt 15.825,46 kr. altså en forskel på ikke mindre end 22.174,54 kr., et beløb, som jeg selv skal afholde, hvilket jeg ikke har mulighed for. Jeg har således reelt ikke mulighed for at anvende Fritvalsordningen efter lovens hensigt.

Det undrer mig meget, at der er så stor en forskel i priserne, og umiddelbart synes Helsingør kommunes pris urealistisk lav.”

Af henvendelse af 4. august 2020 fra Advokatfirma [C] på vegne af Københavns Tandreguleringsklinik fremgår bl.a. følgende:

”TandreguleringKBH ApS har (”TLR”) har bedt om mig at gøre Ankestyrelsen opmærksom på, at Fredensborg Kommune og Helsingør Kommune (herefter ”Kommunerne”) efter TLRs vurdering muligvis systematisk overtræder § 3, stk. 3 og 5, i Tandplejebekendtgørelsen (bekendtgørelse om tandpleje, som udstedt i medfør af sundhedslovens § 129, stk. 3) om mulighed for henvisning til privatpraktiserende tandlæger for unge mellem 16-17 år.

[...]

TLR er en Københavns tandlægeklinik, som specialiserer sig i tandreguleringer.

[...]

Unge mellem 16-17 år er i henhold til Tandlægebekendtgørelsens § 3, stk. 3, berettiget til at modtage tandplejebehandling hos en praktiserende tandlæge efter eget valg, hvorefter Kommunerne skal refundere beløbet til behandling hos denne, såfremt Kommunerne godkender det afgivne behandlingstilbud fra tandlægen (også kaldet ”fritvalgsordningen”). Det vil sige, at denne persongruppe (også) må vælge en privatpraktiserende (special)tandlæge, som herefter sender sin indstilling til tilbud til Kommunerne, der ved modtagelsen af dette tager stilling til, om tilbuddet (prisen) kan godkendes.

Kommunernes godkendelsesproces, herunder vurderingen af ”rimeligheden” af de privatpraktiserende tandlægers tilbud på behandlinger til de patienter, som ønsker behandling hos disse under fritvalgsordningen, er ikke direkte reguleret i Tandplejebekendtgørelsen.

Dette affødte blandt andet, at De Offentlige Tandlæger ved e-mail af 15. august 2012 rettede henvendelse til Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse ("Ministeriet") med følgende spørgsmål:

"Hvilke dokumentationskrav skal kommunen opfylde for at kunne nægte at imødekomme fremsat pristilbud?"

Ministeriet afgav følgende svar til De Offentlige Tandlæger ved brev af 11. oktober 2012 (bilag 1):

*Kommunen har derimod mulighed for direkte at kontrollere, hvorvidt en praktiserende specialtandlæge (med henblik på at opnå rabat på patientdelen) ikke oplyser den korrekte behandlingspris over for kommunen. I denne forbindelse skal ministeriet henvise til § 17 i lovbekendtgørelse nr. 877 af 4. august 2011 om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, der siger, at en autoriseret sundhedsperson (herunder tandlæger) under udøvelse af sin virksomhed er forpligtet til at udvise omhu og samvittighed. For så vidt angår kommunens godkendelse af det afgivne behandlingstilbud er der i lovgivningen ikke taget konkret stilling til beregningsgrundlaget eller dokumentationskrav i forbindelse med fastsættelse af hvilken behandlingspris, der kan opnå kommunens godkendelse. Kommunen er således blot forpligtet til at tage udgangspunkt i den lavest mulige pris, som det kan dokumenteres, at den pågældende behandling kan foretages for (enten hos en privatpraktiserende tandlæge eller hos kommunen selv).
[...]*

Desuden må det påkræves, at almindelige forvaltningsretlige principper om f.eks. sagsoplysning (officialprincippet), lighed og saglighed finder anvendelse i forbindelse med sagsbehandlingen."

(min understregning).

Det er min opfattelse, at Kommunerne ikke har overholdt de almindelige forvaltningsretlige principper om fx saglighed, da

(i) det af Kommunerne anvendte sammenligningsgrundlag for at beregne egne priser (som sammenholdes med privatpraktiserende specialtandlægers priser) er fastsat på en sådan måde, at det reelt er umuligt for borgerne at

vælge et alternativ ud over Kommunernes "egen tandlæge", hvilket er i strid med fritvalgsordningens intention,

(ii) beregningsgrundlaget er fastsat er Kommunens egen tandlæge, der i hvert fald kan fremstå som at have enten en indirekte økonomisk interesse, eller anden interesse, i, at borgerne ikke vælger andre tandlæger, og

(iii) det af Kommunerne afgivne sammenligningsgrundlag, der er fremsat som begrundelse for ikke at godkende konkrete private tilbud, under alle omstændigheder synes ukorrekt henset antallet af årlige behandlinger Kommunernes egen tandlæge har oplyst dennes klinik udfører sammenholdt med gennemsnitsprisen for disse, De enkelte dele vil blive gennemgået nærmere i det følgende.

(i) Kommunernes sammenligning af priser

[...]

(ii) økonomiske eller øvrige interesser

Når privatpraktiserende tandlæges tilbud vurderes, er det (efter det af TLR oplyste) Kommunernes egen tandlæge, som vurderer tilbuddet og anfører, hvor mange timer tandreguleringsbehandlingen efter dennes vurdering bør tage, hvilket anvendes som sammenligningsgrundlag for tilbuddets pris – og dermed det tilskud som Kommunen skal give.

Dette er dog efter min opfattelse i strid med forvaltningsrettens saglighedskriterier, da en "offentlig ansat" ikke indirekte må kunne varetage egne økonomiske interesser – eller være i en position, hvor det kan fremstå som om, at denne varetager egne økonomiske interesser.

For de borgere, hvis behandlinger vurderes på denne måde, er deres eneste reelle alternativ til TLRs tilbud Kommunernes egen tandlæge, altså den selv samme person, som vurderer de privatpraktiserende specialtandlægers tilbud.

Kommunernes egen tandlæge vil derfor have (eller i hvert fald som minimum fremstå som at kunne have) en indirekte økonomisk interesse, eller anden interesse, i vurderingen af prisen, da det i sagens natur altid vil gavne dennes klinik, hvis der er et større behov for at udføre behandlinger hos denne.

[...]

(iii) Sammenligningsgrundlaget synes ukorrekt, hvorfor dokumentation for beregningen er nødvendig

Den Kommunale tandlæge har ved e-mail af 25. maj 2020 (e-mailtråd fremlægges som bilag 4) oplyst, at antallet af årlige tandreguleringsbehandlinger er 393, hvilket i store træk svarer til det antal af behandlinger, som den oplyste normering på 2,5 specialtandlæger kan nå at udføre årligt. Når antallet af årlige tandreguleringsbehandlinger sammenholdes med det årlige budget for tandreguleringssamarbejdet mellem Kommunerne på kr. 9.094.315,26 ses, at den gennemsnitlige pris pr. behandling udgør ca. kr. 23.141.

TLR har i to konkrete tilfælde sendt tilbud til Kommunernes vurdering på store og ganske komplekse tandreguleringsbehandlinger, hvor tilbuddene har andraget henholdsvis kr. 42.000 og kr. 38.000.

Af patientfortrolighedshensyn vedlægges tilbuddene ikke dette brev, men Ankestyrelsen kan naturligvis rekvirere disse direkte hos Kommunerne.

Baseret på Kommunernes prissætningsmodel udgjorde Kommunernes egen pris for samme behandling henholdsvis kr. 18.127 (for tilbuddet på kr. 42.000) og kr. 15.825,46 (for tilbuddet på kr. 38.000). Det vil altså sige, at Kommunernes egen vurdering af prisen lå ca. 60% under TLRs tilbudspris – som naturligvis er konkurrencedygtige, da TLR ellers ikke kunne være i markedet.

Når der henses til, at begge behandlinger (ubestridt) var

langt større og langt mere komplekse end en "gennemsnitligt" tandreguleringsbehandling, er det derfor mærkværdigt, priserne alene blev vurderet til *kr. 18.127* og *kr. 15.825,46* set i forhold til den gennemsnitlige behandlingspris på *kr. 23.141* hos Kommunernes egen tandlæge, som fremkommer ved at anvende Kommunernes egne tal og oplysninger.

Det fremstår derfor besynderligt, at meget tidskrævende behandlinger skulle blive vurderet til en pris, som lægger en del under Kommunernes eget prisgennemsnit for en tandreguleringsbehandling.

Ankestyrelsen opfordres derfor til at sikre en fuld redegørelse fra Kommunerne om den pris, som er taget for alle Kommunens tandreguleringsbehandlinger for at sikre, at Kommunerne anvender den samme "målestok" i forhold til deres interne prissætning for behandlinger og den eksterne vurdering af eksterne tilbuds rimelighed, da der som påvist er begrundet mistanke om, at dette ikke er tilfældet, hvorfor fx ligebehandlingsprincippet kan være brudt."

[C] meddelte den 7. september 2021, at man ikke længere repræsenterede TandreguleringKBH Aps.

Ankestyrelsen bad den 7. september 2021 Helsingør Kommune om en udtalelse.

Helsingør Kommune sendte den 2. november 2021 en udtalelse til Ankestyrelsen. Af udtalelsen fremgår bl.a. følgende:

"Vi kan indledningsvist oplyse, at er det Helsingør Kommunes opfattelse, at vores praksis i forhold til behandling af sager om frit valg af tandlæge til børn og unge er i overensstemmelse med sundhedsloven og tandplejebekendtgørelsen.

Oversigt og læsevejledning:

[...]

I forbindelse med vores behandling af henvendelsen fra Ankestyrelsen, vil Helsingør Kommune gøre Ankestyrelsen

opmærksom på, at vi har fremadrettet alene har ændret vores procedure på tre punkter:

- Der vil ikke blive givet tilsagn om tilskud til tandregulering når den sundhedsfaglige vurdering hos privat tandlæge er fejlagtig og der alene er tale om kosmetisk behandling som i henhold til Bekendtgørelsen om tandpleje.
- Der vil ikke blive givet tilsagn om tilskud såfremt specialtandlægen nægter at sende faktura til Helsingør Kommune på de ydelser der er udført i forbindelse med tandreguleringsbehandling.
- Helsingør Kommune vil foreslå en anden behandling i de tilfælde, hvor den fra privat tandlæge/specialtandlæge foreslåede behandlingen er en anden eller dyrere behandling end barnet ville blive tilbudt i kommunal tandpleje (vurderet ud fra det tandplejetilbud/serviceniveau kommunalbestyrelsen fastsat og dermed har hjemmel til at godkende).

[...]

Vedr. overslag fra private Specialtandlæger i Tandregulering.

Specialtandlægen sender overslag til Tandplejens Kontor typisk via EDI-portalen (sundhedsdatanettet) eller med sikker-mail.

Overslag/behandling vurderes og efter en individuel vurdering, indkaldes patient og forældre eventuelt til en konkret, faglig vurdering af behandlingsoverslaget, forudsat at forældremyndighedens indehaver og/eller den unge har givet samtykke hertil.

Beregning af tilskud:

Helsingør kommune har på baggrund af Sundhedsloven, Bekendtgørelse om tandpleje, Vejledning om omfanget af og kravene til den kommunale tandpleje, samt afgørelser fra Ankestyrelsen og Statsforvaltningen udarbejdet en beregnings og ydelsesmodel for tilskud til Tandregulering i privat regi (Bilag 7)

- Lovgrundlag for beregningsmetode og Ydelsesmodel fremgår af Bilag 8.

- Ydelser og Honorar tandregulering 2021 Bilag 9.
- Vedtaget Budget 2021 samt beregning frit valg Bilag 10

Såfremt ydelsesbeskrivelse og antal ydelser ikke fremgår af det tilsendte overslag vi modtager fra specialtandlægen, sendes Ydelsesark (Bilag 9) til specialtandlægen med anmodning om at udfylde ydelsesarket, for at tandplejen kan give tandlægen og forældre et estimat over størrelse af det forventede tilskud til den foreslåede behandling.

Specialtandlægen udfylder ydelsesarket:

Når Ydelsesarket er modtaget retur får specialtandlægen (der søger på vegne af forældre/patient) giver tandplejen specialtandlægen besked om det forventede tilskud. Kopi af tilsagn sendes til forældremyndigheds indehaveres e-Boks.

Tilskud ydes individuelt, dvs. ud fra hvilke ydelser der udføres i forbindelse med tandreguleringsbehandlingen. Det betyder, at trækker behandlingen ud så der er behov for flere ydelser bliver tilskud til behandlingen større. Bliver der behov for færre ydelser er tilskud mindre, helt analog til ydelser iht. BUT-overenskomsten.

[...]

Hvis Specialtandlægen nægter at udfylde ydelsesarket:

I de tilfælde, hvor specialtandlægen nægter at medvirke til at udfylde Ydelsesark med de forventede ydelser der vil være i forbindelse med den foreslåede behandling, fortager overtandlægen en konkret og individuel vurdering af hvor mange ydelser der vil være forbundet med den af specialtandlægen foreslåede behandling. Denne vurdering foretages ud fra erfaring med ydelsesforbrug i forbindelse med tandreguleringsbehandling af børn med tilsvarende tandstillingsfejl.

Forældre orienteres om at den valgte specialtandlæge ikke vil medvirke til at udfylde beregningsarket og at

tilskud derfor er estimeret ud fra sammenlignelige behandlinger.

Forældre orienteres samtidig om, at tilskud vil være det samme som i de tilfælde hvor specialtandlæger udfylder ydelsesark, idet tilskud ydes ud fra de aktuelt udførte behandlinger og kontroller.

[...]

Hvis Specialtandlægen nægter at sende afregning iht. Honorarliste/ydelsesbeskrivelse:

For at forældremyndighedsindehavere i disse tilfælde ikke skal miste mulighed for at få tilskud til behandling hos den valgte specialtandlæge, har Helsingør Kommune hidtil haft den praksis, at forældrene kan sende journal kopi hvert kvartal hvoraf det fremgår hvilke ydelser/behandlinger/kontroller barnet har fået udført.

På den baggrund journaludskrift beregnes og udbetales det kommunale tilskud svarende til de udførte ydelser/behandlinger direkte til forældremyndighedsindehavers Nem Konto.

Specialtandlægen afregner i disse tilfælde det fulde beløb for behandlingen med forældre.

Bemærk! – Helsingør kommune vil fremadrettet afvise at yde tilskud til behandling hos tandlæger der ikke vil fremsende e-faktura iht. Ydelsesbeskrivelsen, og tandplejen vil i stedet henvise forældre til at benytte en af de specialtandlæger der gerne vil medvirke til dette.

I de tilfælde hvor forældremyndighedsindehaver ikke vil give samtykke til at patienten indkaldes til en konkret, faglig vurdering af behandlingsoverslaget.

I disse tilfælde vurderes tilskud/antal ydelser alene og individuelt ud fra det tilsendte materiale fra specialtandlægen.

Tilskud vil dog være det samme, idet tilskud ydes svarende til de tandregulerings ydelser der bliver udført i forbindelse med behandlingen.

Helsingør kommune oplever i enkelte tilfælde, at den sundhedsfaglige vurdering som den private specialtandlæge har foretaget, er åbenlys fejlagtig og at tandstillingsafvigelsen ikke er omfattet af Sundhedsstyrelsens vejledende indikationer for kommunal tandreguleringsbehandling, jvf. Bekendtgørelsens Bilag 1.¹ Det betyder, at den foreslåede tandreguleringsbehandling **alene** er kosmetisk begrundet.

Helsingør Kommune vil fremadrette i disse tilfælde gøre forældre opmærksom på, at den foreslåede behandling ikke er omfattet af Tandplejebekendtgørelsens Bilag 1 da kommunen ikke må tilbyde kosmetisk behandling. Forældre informeres om, at de har mulighed for, at klage over fuld afslag på refusion til udgifter til tandregulering, til Styrelse for Patientklager såfremt forældrene er uenige i kommunens afgørelse²

I tilfælde hvor der er uenighed vedr. det faglige indhold i den foreslåede behandling eller specialtandlægen foreslår en anden eller dyrere behandling end den om kommunen kan godkende.

I disse tilfælde tilkendegiver Helsingør Kommune hvilken behandling kommunen kan godkende og beder specialtandlægen komme med pris/antal ydelser der vil være forbundet med denne behandling, eller specialtandlægen kan komme med forslag til en alternativ behandling som kommunen kan godkende.

Er der fortsat uenighed om det faglige indhold i behandlingstilbuddet forsøges dette løst på et fagligt grundlag med inddragelse af en tredjepart, som f.eks. kan være sagkyndig bistand fra tandlægeskolerne jf. Sundhedsministeriets svar til Tandlægeforeningen 14. maj 2012 sag 1205730 dok nr. 919944.

Efter at der er opnået enighed om behandling med specialtandlægen, evt. med hjælp fra tredjepart informerer tandplejen forældrene om den alternative behandling som kommunen kan godkende samt det forventede tilskud til behandlingen.

Tandplejen informerer samtidig forældre om, at såfremt

forældrene ønsker den af specialtandlægen oprindelige foreslåede behandling, så har de mulighed for dette iht. Bekendtgørelsen §3 og §4 / Vejledningens afsnit 3.1.4 om tilkøb af en anden eller dyrere behandling end den der kan godkendes af kommunen.

Afsluttende kommentar til Ankestyrelsen.

Helsingør Kommune kan ikke leve op til forpligtigelsen om, at det skal være det samme tandplejetilbud (serviceniveau) uanset om tandpleje foregår i privat eller kommunalt regi, såfremt der ydes tilskud til:

- kosmetisk tandbehandling.
- behandling der ikke er indikation for/nødvendig eller faglig velbegrundet.
- behandling, der er en anden (mere omfattende) eller dyrere behandling end der tilbydes i den kommunale tandpleje (kommunale tandplejeklinikker) jvf. Bekendtgørelse om tandpleje

Dette er analog til at Helsingør kommunes tandlægekonsulent i sager om tilskud til tandbehandling efter Pensionsloven eller Lov om Aktiv Socialpolitik § 82, §82.a skal vurdere om den af tandlægen foreslåede behandling er nødvendig og faglig velbegrundet.

I disse tilskudssager skal kommunen, iht. afgørelser fra Ankestyrelsen, også gå i dialog med den behandlende tandlæge omkring en alternativ behandling evt. med medinddragelse af tredjepart, såfremt kommunens tandlægekonsulent vurderer at det fremsendte behandlingsforslag ikke er nødvendigt og faglig velbegrundet.

Tandlægeforeningen er aktuelt i dialog med Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen omkring de tidligere udmeldinger fra Sundhedsstyrelsen. Baggrund for dette er, at flere kommune oplever, at i de tilfælde hvor behandling alene er kosmetisk, da vil den private specialtandlæge **ikke** gå i dialog omkring behandlingsplan og/eller indikation.

Specialtandlægen henviser alene til "at det må vi som kommune ikke blande os i, da vi (kommunen) ikke må reorganisere patienten".

Samtidig fraråder enkelte private specialtandlæger forældre at klage over den sundhedsfaglige vurdering som kommunen har foretaget.

Begrundelsen er, at forældrene dermed risikerer, at Styrelsen for Patientklager giver kommunen medhold så de ikke kan få tilskud til behandlingen.

[...]

Konklusion.

På baggrund af ovenstående beskrivelse af tandplejens procedure i forhold til behandling af sager om tilskud til behandling hos privatpraktiserende tandlæger/specialtandlæger til børn og unge, er det Helsingør Kommunes opfattelse, at vores procedurer er i overensstemmelse med Sundhedslovens og Tandplejebekendtgørelsen bestemmelser."

Af bilag 4 til kommunens udtalelse om information til forældre til 0-15 årige fremgår bl.a. følgende:

"Tandbehandling for: «firstName» «lastName» cpr. nr. «cpr»

I har oplyst at I ønsker at «firstName» fremover ikke skal gå til tandbehandling på den nuværende tandklinik. Vi skriver til jer nu for at fortælle, hvilke valgmuligheder I har, og hvad det betyder for jer og jeres barns fremtidige tandbehandling.

[...]

Konsekvenser af jeres valg:

[...]

Ad. 3:

Vælger I tandpleje hos praktiserende tandlæge, giver kommunen tilskud til 0-15 årige på 65% til udgifter til forebyggende og behandlende tandpleje i henhold til Børne og Ungdomstændpleje overenskomsten. Procentsatserne er fastlagt i tandplejebekendtgørelsen § 4 st. 5. Tilskud til ydelser der ikke er omfattet af ovennævnte overenskomst kræver forudgående

godkendelse af kommunen før igangsættelse af behandlingen.

Evt. tilskud til tandregulering ydes kun i forhold til de udgifter der ville være forbundet med behandling af tandstillingsfejlen på kommunens tandreguleringsklinik (lønninger, materialer etc.).

Valget gælder det samlede tandplejetilbud. Dvs. at visitation for tandstillingsfejl, evt. behandling og kontrol efter tandreguleringsbehandling også skal foregå hos praktiserende specialtandlæge.

Hvis I ønsker en anden eller dyrere behandling end den kommunen kan godkende, kan I kun få tilskud, jf. ovenstående, til den behandling, kommunen har godkendt. Resten er egenbetaling

Priseksempel:

Udgift til tandregulering hos praktiserende specialtandlæge: 43.000,-kr.

Udgift tandregulering i den kommunale tandpleje 18.000,-kr.

Kommunalt tilskud til tandregulering: 65% af 18.000,-kr = 11.700,-kr

Egenbetaling: 43.000,-kr. – 11.700,-kr = 31.300,-kr."

Af bilag 5 til kommunens udtalelse om information til 16-17 årige fremgår tilsvarende informationer, dog med den forskel at der redegøres for at kommunen yder 100 % tilskud til behandlingen. Af bilag 5 fremgår således bl.a. følgende:

"Konsekvenser af jeres valg

[...]

Ad. 3. Vælger I tandpleje hos praktiserende tandlæge, giver kommunen tilskud på 100% til 16-17 årige af udgifter til forebyggende og behandlende tandpleje i henhold til Børne og Ungdomstandpleje overenskomsten. Procentsatserne er fastlagt i tandplejebekendtgørelsen § 4 stk. 5. Tilskud til ydelser der ikke er omfattet af ovennævnte overenskomst kræver forudgående godkendelse af kommunen før igangsættelse af behandlingen.

Evt. tilskud til tandregulering ydes **kun** i forhold til de udgifter der ville være forbundet med behandling af

tandstillingsfejlen på kommunens tandreguleringsklinik (lønninger, materialer etc.).

Valget gælder det samlede tandplejetilbud. Dvs. at visitation for tandstillingsfejl, evt. behandling og kontrol efter tandreguleringsbehandling også skal foregå hos praktiserende specialtandlæge. Konkrete påbegyndte behandlinger som fx tandregulering skal færdiggøres i tandplejen.

Hvis I ønsker en anden eller dyrere behandling end den kommunen kan godkende, kan I kun få tilskud, jf. ovenstående, til den behandling, kommunen har godkendt. Resten er egenbetaling.

Priseksempel:

Udgift til tandregulering hos praktiserende specialtandlæge: 43.000,-kr.

Udgift tandregulering i den kommunale tandpleje 18.000,-kr.

Kommunalt tilskud til tandregulering: 100% af 18.000,-kr = 18.000,-kr

Egenbetaling: 43.000,-kr. – 18.000,-kr = 25.000,-kr.”

Ankestyrelsen bad den 4. marts 2022 Sundhedsministeriet om en udtalelse til brug for vurderingen af sagen.

Sundhedsministeriet har den 15. september 2022 sendt en udtalelse. Af udtalelsen fremgår bl.a. følgende:

”[...]

Kommunens mulighed for at afvise tandbehandling

Det følger af tandplejebekendtgørelsens¹ § 3, stk. 5 og § 4, stk. 4, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at tandregulering og andre særligt kostbare behandlinger, der ydes i privat regi, først må iværksættes, når kommunalbestyrelsen har godkendt iværksættelsen samt det af tandlægen afgivne behandlingstilbud. Af ”Vejledning om omfanget af og kravene til den kommunale tandpleje” af 29. september 2020, fremgår det på s. 9-10, at der gælder særlige regler for iværksættelse af tandregulering og andre særligt

kostbare behandlingsydelser, for hvilke der ikke er fastsat behandlingstakster, når disse ydes i privat praksis for børn og unge, der har valgt dette tilbud i stedet for tilbud, som kommunen vederlagsfrit stiller til rådighed. Kommunen kan bestemme, at iværksættelsen af disse ikke må finde sted, førend kommunen har godkendt iværksættelsen og behandlingstilbuddet.

Det fremgår videre af vejledningen fra 2020, at kommunen ikke må lægge vægt på, om barnet tidligere har fået vurderet, at behandlingen ikke er nødvendig. Kommunen kan ikke afvise en behandling med den begrundelse, at den anses for værende unødvendig. Det er således alene de økonomiske aspekter af det af tandlægen afgivne behandlingstilbud, der er omfattet af tandplejebekendtgørelsens bestemmelser om, at kommunen kan beslutte, at tandregulering samt andre kostbare ydelser, der ydes i privat praksis, først må iværksættes, når kommunen har godkendt behandlingstilbuddet.

Med lovændringen, som er trådt i kraft 1. juli 2022 opnår kommunerne imidlertid nye beføjelser, som ikke er beskrevet i vejledningen fra 2020. Ved ændring af sundhedslovens² § 129, stk. 3, er der således indført mulighed for at kommunerne kan indføre kommunal visitation for tandregulering og særligt kostbare ydelser, hvilket er udmøntet med tandplejebekendtgørelsen³. Ændringen betyder at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at visse behandlinger ikke kan iværksættes med mindre barnet eller den unge er visiteret hertil af kommunen. Dermed er det kommunen, som får kompetencen til at foretage den faglige vurdering af, hvorvidt borgeren har behov for behandlingen eller ej. Dette forudsætter, at kommunalbestyrelsen udnytter muligheden for at indføre kommunal visitation i medfør af sundhedslovens § 129, stk. 3 og tandplejebekendtgørelsens § 3, stk. 6 og § 4, stk. 6.

[...]

Beregningsgrundlag

Der er ikke i lovgivningen taget konkret stilling til dokumentationskravet eller beregningsgrundlaget i forbindelse med fastsættelsen af hvilken behandlingspris, der kan opnå kommunens godkendelse. Det fremgår af vejledningen om omfanget af og kravene til den kommunale tandpleje af 29. september 2020, at kommunen skal kunne dokumentere, at pågældende behandling kan foretages til en given pris.

Sundhedsministeriet har tidligere udtalt, at "kommunen kan afvise et behandlingstilbud med henvisning til, at prisen er for høj sammenlignet med den pris, som kommunen eller en anden privatpraktiserende tandlæge kan udføre behandlingen til". Kommunerne skal endvidere iagttage de grundlæggende forvaltningsretlige regler i deres sagsbehandling, og når der træffes en afgørelse. Som eksempler kan nævnes følgende: Oplysningspligt, saglighed og lighed i sagsbehandlingen, og at afgørelser skal begrundes.

[...]

Vurdering af retstilstanden

Sundhedsministeriet har i ovenstående afsnit redegjort for de regler, som fremgår af BEK nr. 1077 af 30/06/2020 om Bekendtgørelse om tandpleje og fortolkningsbidraget i "Vejledning om omfanget af og kravene til den kommunale tandpleje" af 29. september 2020, samt de nye regler der trådte i kraft pr. juli 2022, når det har været relevant.

Sundhedsministeriet vurderer umiddelbart, at reglerne er klare."

Reglerne

Regler

I det følgende gennemgås de regler om frit valg af tandpleje for børn og unge, som var gældende i perioden fra 1. januar 2018 til 30. juni 2022. Det skyldes, at reglerne om frit valg af tandpleje for børn og unge er ændret med virkning fra 1. juli 2022.

Med ændringerne der trådte i kraft den 1. juli 2022 er unge, der er under 22 år, er født efter 31. december 2003 og har bopæl i kommunen, omfattet af tilbuddet om vederlagsfri børne- og ungdomstandpleje. Der er desuden indført mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at kommunerne kan indføre kommunal visitation for tandregulering og særligt kostbare ydelser. Ændringen betyder, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at visse behandlinger ikke kan iværksættes med mindre barnet eller den unge er visiteret hertil af kommunen. Dermed er det kommunen, som får kompetencen til at foretage den faglige vurdering af, hvorvidt borgeren har behov for behandlingen eller ej.

Med nærværende udtalelse forholder vi os derfor alene til kommunens praksis før lovændringen.

Kommunens forpligtelse til at tilbyde børn og unge vederlagsfri forebyggende og behandlende tandpleje fremgår af sundhedslovens § 127. Følgende fremgik før 1. juli 2022 af bestemmelsens stk. 1:

”§ 127. Kommunalbestyrelsen tilbyder alle børn og unge under 18 år med bopæl i kommunen vederlagsfri forebyggende og behandlende tandpleje.”

Retten til frit valg af tandpleje for børn og unge fremgår af sundhedslovens § 129, som før 1. juli 2022 havde følgende ordlyd:

”§ 129. Børn og unge under 18 år, der ønsker et andet tandplejetilbud end det, kommunalbestyrelsen vederlagsfrit stiller til rådighed, kan vælge at modtage børne- og ungdomstandpleje hos privatpraktiserende tandlæge efter eget valg eller på en anden kommunes tandklinik.

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om adgangen til at skifte mellem kommunal kliniktandpleje og privat tandlægepraksis samt om adgangen til at modtage tandplejetilbuddet på en anden kommunes tandklinik.”

Indenrigs- og sundhedsministeren er efter sundhedslovens § 130 bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om indholdet, omfanget, organiseringen, egenbetalingen og ressourceanvendelsen i den kommunale børne- og ungdomstandpleje. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse om tandpleje.

Om frit valg af tandpleje for børn og unge fremgik følgende indtil 1. juli 2022 af bekendtgørelsen:

”§ 2. Børne- og ungdomstandplejen skal omfatte:

[...]

4) Behandling af [...] og tandregulering i overensstemmelse med de i bilag 1 til bekendtgørelsen angivne regler for ortodontivisitation og ortodontiindikationer.

Stk. 2. Reglerne for omfanget af og kravene til børne- og ungdomstandplejen er de samme, hvad enten tandpleje ydes på offentlig klinik eller hos praktiserende tandlæge. Det gælder både, når tandplejen i privat praksis er en del af det vederlagsfri kommunale tandplejetilbud, og når der er tandpleje, som barnet/den unge selv har valgt, jf. §§ 4 og 5.
[...]

§ 3. [...]

Stk. 3. Unge på 16 og 17 år kan vælge at modtage det vederlagsfri kommunale tandplejetilbud hos praktiserende tandlæge efter eget valg, selv om kommunalbestyrelsen har besluttet at tilrettelægge ungdomstandplejen på offentlige klinikker eller har indgået aftale med én eller flere tandlæger om varetagelse af opgaven. Ønsker unge på 16 og 17 år en anden eller dyrere behandling i privat tandlægepraksis end den, der kan godkendes af kommunen, jf. stk. 5, kan de få refunderet et beløb svarende til prisen på den behandling, som kommunalbestyrelsen har godkendt.
[...]

[...]

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at tandregulering samt andre særligt kostbare behandlingsydelser, der ydes i privat praksis i henhold til stk. 1, 1. pkt. samt stk. 2-3, først må iværksættes, når kommunalbestyrelsen har godkendt iværksættelsen samt det af tandlægen afgivne behandlingstilbud. Kommunalbestyrelsen kan nærmere fastsætte, hvilke ydelser der kan iværksættes uden forhåndsgodkendelse.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen har pligt til at oplyse om, hvordan kommunen har tilrettelagt den vederlagsfri børne- og ungdomstandpleje, jf. stk. 1 og 2, samt oplyse om de valgmuligheder der foreligger, herunder om de særlige valgmuligheder der gælder for unge på 16 og 17 år.

§ 4. Børn og unge under 16 år, der ønsker et andet tandplejetilbud end det, kommunalbestyrelsen vederlagsfrit stiller til rådighed, kan vælge at modtage børne- og ungdomstandpleje i privat tandlægepraksis efter eget valg. Valg af privat praksis gælder det samlede tandplejetilbud, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Har kommunalbestyrelsen besluttet at tilbyde en del af børne- og ungdomstandplejen vederlagsfrit i privat tandlægepraksis efter eget valg, jf. § 3, stk. 2, medfører forældres valg af privat praksis efter stk. 1, ikke en egenbetaling for denne del af det kommunale tandplejetilbud.

Stk. 3. I kommuner, som har tilrettelagt børne- og ungdomstandplejen på offentlig klinik eller har indgået aftale med en eller flere tandlæger om varetagelse af opgaven, har børn og unge under 16 år, der vælger at modtage tandpleje i privat praksis efter eget valg ret til et tilskud til tandpleje. Kommunalbestyrelsen yder tilskud på 65 % af udgifterne til forebyggende og behandlende tandpleje i privat praksis. Det kommunale tilskud beregnes på grundlag af takster fastsat i overenskomst om tandpleje for børn og unge under 18 år hos alment praktiserende tandlæger indgået mellem KL og Tandlægeforeningen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at tandregulering samt andre særligt kostbare behandlingsydelser, der ydes i privat praksis i henhold til stk. 1, og for hvilke der ikke er fastsat takster, jf. stk. 3, først må iværksættes, når kommunalbestyrelsen har godkendt iværksættelsen samt det af tandlægen afgivne behandlingstilbud. Det kommunale tilskud beregnes i disse tilfælde på grundlag af det af kommunalbestyrelsen godkendte behandlingstilbud. Kommunalbestyrelsen kan nærmere fastsætte, hvilke ydelser der kan iværksættes uden forhåndsgodkendelse.

Stk. 5. Ønskes en anden eller dyrere behandling end den, der kan godkendes af kommunen, kan forældrene til børn og unge under 16 år få refunderet et beløb svarende til 65 % af udgifterne til den af kommunen godkendte behandling.

Stk. 6. Opnåelse af tilskud ved valg af privat praksis efter stk. 1 er betinget af, at forældremyndighedens indehaver har orienteret kommunalbestyrelsen om valget, før ydelserne modtages hos praktiserende tandlæge. Det er endvidere en betingelse, at regler om behandler skift, som kommunalbestyrelsen har fastsat i henhold til § 6, stk. 2, er overholdt.

[...]

§ 6. I tilfælde, hvor børn og unge vælger at modtage det kommunale tandplejetilbud i privat tandlægepraksis eller ved en anden kommunes tandklinik, jf. §§ 4 og 5, kan kommunalbestyrelsen i bopælskommunen beslutte, at færdiggørelse af konkrete påbegyndte behandlinger skal ske der, hvor behandlingen er påbegyndt.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at børn og unge, der vælger at skifte mellem henholdsvis bopælskommunens vederlagsfri tandplejetilbud, privat tandlægepraksis og en anden kommunes tandklinik, jf. §§ 4 og 5, ikke på ny kan skifte tilhørsforhold før op til 1 år efter seneste behandlerskift.

[...]"

Af vejledning nr. 9660 af 20. september 2020 om omfanget af og kravene til den kommunale tandpleje fremgår følgende om frit valg af tandpleje for børn og unge:

"3.1. Frit valg af tandpleje i børne- og ungdomstandplejen

Børn under 16 år, der ønsker et andet behandlingstilbud end det, kommunen vederlagsfrit stiller til rådighed, kan vælge at modtage børne- og ungdomstandpleje i privat tandlægepraksis efter eget valg, jf. tandplejebekendtgørelsens § 4, stk. 1, eller ved en anden kommunes tandklinik, jf. § 5 stk. 1. Uanset hvilket valg der træffes, gælder dette det samlede tandplejetilbud for barnet, dvs. almen tandpleje og tandregulering.

Valg af andet behandlingstilbud, jf. tandplejebekendtgørelsens §§ 4 og 5, er ikke ensbetydende med, at barnet/den unge melder sig ud af børne- og ungdomstandplejen.

Reglerne for omfanget af og kravene til børne- og ungdomstandplejen er derfor også de samme, hvad enten der er tale om det behandlingstilbud, kommunen vederlagsfrit stiller til rådighed, eller der er tale om et behandlingstilbud, som barnet/den unge selv har valgt, jf. tandplejebekendtgørelsens § 2, stk. 2.

I de tilfælde, hvor barnet/den unge vælger et andet behandlingstilbud end det, kommunen stiller til rådighed, er det den valgte praktiserende tandlæge eller behandlerkommune, der overtager ansvaret for, at barnet/den unge får tilbudt den af reglerne omfattede tandpleje.

Når børn under 16 år vælger et andet behandlingstilbud end det, bopælskommunen tilbyder, skal kommunen informere barnet og forældremyndighedens indehaver om konsekvenserne af dette valg, herunder ansvarsfordelingen (se afsnit 3.1.5).

[...]

3.1.1. Valg af privat tandlægepraksis

[...]

For børn og unge under fritvalgsordningen foregår visitation til tandregulering efter henvisning fra barnets/den unges tandlæge hos praktiserende specialtandlæge efter Regler for ortodontivisitation og ortodontiindikationer i bilag 1 til tandplejebekendtgørelsen. Hvis en praktiserende specialtandlæge har visiteret til tandreguleringsbehandling i henhold til tandplejebekendtgørelsens bestemmelser, er dette gældende og kan ikke omstødes af kommunen¹⁾.

Kommunen har ikke mulighed for at tilbyde visitation til tandregulering af børn og unge, der efter eget valg modtager tandpleje hos praktiserende tandlæger.

Der gælder særlige regler for iværksættelse af tandregulering og andre særligt kostbare behandlingsydelser, for hvilke der ikke er fastsat betalingstakster, når disse ydes i privat praksis for børn og unge, der har valgt dette tilbud i stedet for det tilbud, kommunen vederlagsfrit har stillet til rådighed. Kommunen kan bestemme, at iværksættelse af sådanne ydelser først må finde sted, når kommunen har godkendt iværksættelsen samt det af tandlægen afgivne behandlingstilbud, jf. § 4, stk. 4, i tandplejebekendtgørelsen.

I relation hertil kan kommunen have fastsat, hvilke ydelser der

kan iværksættes uden forhåndsgodkendelse. Såfremt der opstår behov for iværksættelse af ydelser, der kræver forhåndsgodkendelse, skal ansøgning herom indgives til kommunen, så snart behandlingsbehovet erkendes, og når det ud fra en tandlægefaglig vurdering er indiceret, at udføre den omhandlede behandling.

Der er i lovgivningen ikke taget konkret stilling til beregningsgrundlag eller dokumentationskrav i forbindelse med fastlæggelse af, hvilken behandlingspris der kan opnå kommunens godkendelse. Kommunen er dog forpligtet til at dokumentere, at den pågældende behandling kan foretages til en given pris. I denne sammenhæng må det forventes, at bestemmelserne i kapitel 6 i forvaltningsloven om begrundelse m.v. af afgørelser samt om aktindsigt i kapitel 2 i offentlighedsloven og/eller kapitel 4 i forvaltningsloven tages i agt. Desuden må det påkræves, at almindelige forvaltningsretlige principper om fx sagsoplysning (officialprincippet), lighed og saglighed, finder anvendelse i forbindelse med sagsbehandlingen.

Kommunen har kun mulighed for at indkalde en patient til en konkret, faglig vurdering af behandlingsoverslaget, hvis forældremyndighedens indehaver og/eller den unge har givet informeret samtykke hertil. Kommunen kan anmode den praktiserende tandlæge om at sende journaloplysninger til brug i vurderingen af de økonomiske aspekter af det afgivne behandlingstilbud under forudsætning af samtykke fra den unge og/eller forældremyndighedens indehaver.

Kommunen vil i sin vurdering af et behandlingstilbud ikke kunne lægge vægt på, om den unge tidligere i kommunalt regi er vurderet til ikke at skulle modtage tandreguleringsbehandling, ligesom en tidligere vurdering ved en kommunalt ansat specialtandlæge heller ikke vil kunne indgå i vurderingen, dvs. at vurderingen ikke kan danne grundlag for visitation.

Det er således alene de økonomiske aspekter af det af tandlægen afgivne behandlingstilbud, der er omfattet af tandplejebekendtgørelsens bestemmelser om, at kommunen kan beslutte, at tandregulering samt andre kostbare ydelser,

der ydes i privat praksis, først må iværksættes, når kommunen har godkendt behandlingstilbuddet.

[...]

Tilskud fra bopælskommunen og egenbetaling

For børn under 16 år, der vælger at modtage tandpleje i privat praksis efter eget valg, yder bopælskommunen et tilskud på 65 % af udgifterne til forebyggende og behandlende tandpleje i privat praksis, jf. § 4, stk. 3, i tandplejebekendtgørelsen. Dette gælder ligeledes, når børn med tandstillingsfejl henvises til konsultation hos specialtandlæge, jf. tandplejebekendtgørelsens bilag 1, samt for tandreguleringsyndelser og andre særligt kostbare behandlingsyndelser, som er iværksat efter godkendelse af kommunen, og hvor kommunen har godkendt behandlingstilbuddet. Bopælskommunen betaler tilskuddet direkte til den praktiserende tandlæge efter opkrævning fra denne. Det kommunale tilskud beregnes på grundlag af takster fastsat i overenskomst om tandpleje for børn og unge under 18 år hos alment praktiserende tandlæger (BUT-overenskomst), medmindre kommunen har truffet anden beslutning herom.

Patientens egenbetaling til den valgte tandlæge/specialtandlæge udgør således 35 %.

[...]

3.1.3. Tandpleje for unge på 16 og 17 år

Uanset om kommunen har besluttet at tilrettelægge ungdomstandplejen på offentlige klinikker eller har indgået aftale med én eller flere tandlæger om varetagelse af opgaven, foreligger der for unge på 16 og 17 år særlige valgmuligheder, jf. tandplejebekendtgørelsens § 3, stk. 3-4.

Unge på 16 og 17 år kan vælge at modtage det vederlagsfrie kommunale tandplejetilbud hos praktiserende tandlæge efter eget valg. Unge, der vælger denne løsning, meddeler kommunen, hvilken tandlæge de ønsker at benytte.

I det tilfælde, hvor bopælskommunen har oprettet offentlig klinik, kan den unge altid vælge at modtage det kommunale

tandplejetilbud her, også i de tilfælde, hvor kommunen har besluttet at tilrettelægge tandplejen for unge på 16 og 17 år hos praktiserende tandlæger, jf. § 3, stk. 4, i tandplejebekendtgørelsen.

Endeligt er det muligt for de 16-17 årige at vælge en anden kommunes tandklinik, ligesom det er muligt for dem fortsat at modtage tandplejetilbuddet der, hvis de har valgt dette før 16-årsalderen. For 16-17 årige, der vælger denne løsning, vil de i afsnit 3.1.2 beskrive muligheder for, at behandlerkommunen kan opkræve egenbetaling, fortsat være gældende, indtil den unge fylder 18 år, jf. tandplejebekendtgørelsens §§ 5 og 31. De 16-17 årige har således ikke ret til vederlagsfri tandpleje ved valg af en anden kommunes tandklinik.

Det påhviler bopælskommunen at oplyse om, hvorledes ordningen for de 16- 17-årige er tilrettelagt i kommunen og om de valgmuligheder, der foreligger for de 16-17 årige, jf. § 3, stk. 6, i tandplejebekendtgørelsen. I den forbindelse bør der samtidig oplyses om de eventuelle beslutninger, kommunen har truffet vedrørende færdiggørelse af påbegyndte behandlinger.

For 16-17 årige, der deltager i bopælskommunens vederlagsfrie tandplejetilbud, vil det være hensigtsmæssigt at tilrettelægge valgproceduren således, at den unge kun skal melde tilbage til kommunen, hvis der ønskes et andet tandplejetilbud end det, kommunen generelt har fastlagt.

For unge, der, når de fylder 16. år, modtager tandpleje hos praktiserende tandlæge efter eget valg, vil det ligeledes være hensigtsmæssigt at tilrettelægge valgproceduren således, at den unge kun skal melde tilbage til kommunen, hvis der ønskes et andet tandplejetilbud end det allerede valgte. En tidligere egenbetaling på 35 % i relation til fritvalgsordningen vil ved det fyldte 16 år bortfalde, idet unge på 16-17 år kan vælge at modtage det vederlagsfrie kommunale tandplejetilbud hos praktiserende tandlæge efter eget valg.

Kommunen har mulighed for at beslutte, at tandregulering samt andre særligt kostbare behandlingsydelser, der ydes i privat praksis, først må iværksættes, når kommunen har godkendt iværksættelsen samt det af tandlægen afgivne

behandlingstilbud. Kommunen kan beslutte, hvilke ydelser der kan iværksættes uden forhåndsgodkendelse, jf. § 3, stk. 5, i tandplejebekendtgørelsen. Her gælder samme principper som beskrevet i afsnit 3.1.1 vedrørende valg af privat tandlægepraksis for børn og unge under 16 år.

Hvis den unge ønsker en anden eller dyrere behandling, end den kommunen ønsker at godkende, kan den unge få refunderet et beløb svarende til prisen på den behandling, som kommunen har godkendt, jf. §3, stk. 3, i tandplejebekendtgørelsen og nedenfor i afsnit 3.1.4.

Kommunens godkendelse af behandlingstilbud foretages efter samme principper som ved de 0-16 åriges valg af praktiserende tandlæge efter eget valg.

[...]”

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen lægger til grund, at Helsingør Kommune forud for lovændringen pr. 1. juli 2022 har haft en praksis, hvorefter tilskud til tandregulering til børn og unge, der har benyttet sig af retten til frit valg af tandpleje, beregnes på baggrund af kommunes vurdering af, hvilket behandlingstilbud det pågældende barn eller unge ville modtage i den kommunale tandpleje.

Det fremgår således af Helsingør Kommunes udtalelse, at kommunen ved fastlæggelsen af, hvilket tilskud, der kan ydes til børn og unge, der har valgt at benytte sig af retten til frit valg, og som af den praktiserende specialtandlæge er visiteret til tandregulering, ikke tager udgangspunkt i den pågældende behandling, som den praktiserende specialtandlæge har visiteret barnet eller den unge til. Derimod tager kommunen udgangspunkt i hvilken behandling, der ville kunne tilbydes barnet eller den unge i den kommunale tandpleje. Kommunen oplyser således, at man vil foreslå en anden behandling i de tilfælde, hvor den fra privat tandlæge/specialtandlæge foreslåede behandling er en anden eller dyrere behandling, end barnet eller den unge ville blive tilbudt i kommunal tandpleje.

Vi lægger til grund, at dette betyder, at kommunen alene yder tilskud til tandregulering til børn eller unge, der har benyttet sig af retten til frit valg, ud fra en beregning af, hvad det behandlingstilbud, som

kommunen ville have tilbudt barnet eller den unge i den kommunale tandpleje, ville koste.

Ankestyrelsen vurderer, at denne praksis er i strid med den lovgivning, der var gældende før 1. juli 2022.

Vi lægger vægt på, at reglerne for omfanget af og kravene til børne- og ungdomstandplejen er de samme, hvad enten tandplejen ydes på offentlig klinik eller hos praktiserende tandlæge. Det gælder både, når tandplejen i privat praksis er en del af det vederlagsfri kommunale tandplejetilbud, og når der er tale om tandpleje, som barnet/den unge modtager i privat praksis fordi barnet eller den unge har valgt at benytte retten til frit valg af tandpleje. Det fremgår af tandplejebekendtgørelsens § 2, stk. 2.

Vi lægger også vægt på, at i det omfang en praktiserende specialtandlæge har visiteret et barn eller en ung til tandreguleringsbehandling i henhold til tandplejebekendtgørelsens bestemmelser, er denne visitation gældende og kan ikke omstødes af kommunen.

Det er således den pågældende tandreguleringsbehandling, som den privatpraktiserende specialtandlæge har visiteret barnet eller den unge til, der skal lægges til grund for kommunens beregning af det kommunale tilskud, som barnet eller den unge har ret til.

Vi lægger i den forbindelse også vægt på, at det fremgår af tandplejebekendtgørelsen, at kommunen ikke kan afvise en behandling med den begrundelse, at den anses for at være unødvendig. Det er således alene de økonomiske aspekter af det af tandlægen afgivne behandlingstilbud, der er omfattet af tandplejebekendtgørelsens bestemmelser om, at kommunen kan beslutte, at tandregulering samt andre kostbare ydelser, der ydes i privat praksis, først må iværksættes, når kommunen har godkendt behandlingstilbuddet. Vi henviser i den forbindelse også til vejledning om omfanget af og kravene til den kommunale tandpleje.

Vi beder om kommunalbestyrelsen bemærkninger til vores udtalelse

Ankestyrelsen beder byrådet i Helsingør Kommune om inden tre måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver kommunen anledning til, herunder om der er anledning til at genvurdere afsluttede sager.

Vi gør opmærksom på, at der med virkning fra den 1. juli 2022 er foretaget en ændring af sundhedsloven, hvorefter kommunen kan indføre kommunal visitation for tandregulering og særligt kostbare ydelser. Ændringen betyder, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at visse behandlinger ikke kan iværksættes med mindre barnet eller den unge er visiteret hertil af kommunen. Dermed er det kommunen, som får kompetencen til at foretage den faglige vurdering af, hvorvidt borgeren har behov for behandlingen eller ej. Dette forudsætter, at kommunalbestyrelsen udnytter muligheden for at indføre kommunal visitation i medfør af sundhedsloven.

Ankestyrelsens udtalelse vedrører derfor alene kommunens praksis før 1. juli 2022.

I forhold til genvurderingen skal vi bemærke, at vi er opmærksomme på, at reglerne i mellemtiden er ændret. Når lovgivning ændres efter, at en kommune har truffet afgørelse i en sag, vil det efter Ankestyrelsens vurdering afhænge af ændringens eller sagens karakter, om sagen skal vurderes efter de nye eller de hidtil gældende regler, hvis der ikke i forbindelse med reglens vedtagelse er fastsat overgangsregler. Hvis der er tale om stramning af reglerne, vil en eventuel vurdering af sagen efter Ankestyrelsens opfattelse skulle foretages på grundlag af de samme regler, der blev anvendt, da afgørelsen blev truffet. Det skyldes, at lovgivningen ellers kunne få tilbagevirkende kraft. Vi henviser til FOB 2011 14-3.

Vi offentliggør denne udtalelse på www.ast.dk i anonymiseret form.

Ankestyrelsens kompetence som tilsynsmyndighed

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven.

Ankestyrelsen kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser. Det står i § 50 i kommunestyrelsesloven.

Venlig hilsen

Louise Filt

Kopi er sendt til:

[D]

[E]

[F]

TandreguleringKBH Aps

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Vi har anvendt:

Lovbekendtgørelse om kommunernes styrelse
(kommunestyrelsesloven) nr. 47 af 15. januar 2019

Bekendtgørelse af sundhedsloven nr. 210 af 27. januar 2022

- § 127 om kommunalbestyrelsens ansvar for at tilbyde alle børn og unge under 18 år med bopæl i kommunen vederlagsfri forebyggende og behandlende tandpleje
- § 129 om børn og unges ret til at frit valg af børne- og ungdomstandpleje
- § 130 om indenrigs- og sundhedsministerens kompetence til at fastsætte nærmere regler om indholdet, omfanget, organiseringen, egenbetalingen og ressourceanvendelsen i den kommunale børne- og ungdomstandpleje

Bekendtgørelse om tandpleje (tandplejebekendtgørelsen) nr. 959 af 14. juni 2022 (gældende)

Bekendtgørelse om tandpleje (tandplejebekendtgørelsen) nr. 1077 af 30. juni 2020 (historisk)

- § 2 om omfanget af børne- og ungdomstandplejen
- § 3 om rammerne for frit valg af tandpleje for unge på 16 og 17 år
- § 4 om rammerne for frit valg af tandpleje for børn og unge under 16 år

Vejledning om omfanget af og kravene til den kommunale tandpleje
(vejledning om tandpleje) nr. 9660 af 29. september 2020 (gældende)

Reglernes fulde ordlyd findes på www.retsinformation.dk.